

informato**r**

LIST ZA INFORMIRANJE DELAVCEV GORENJA – ŠT. 8. – V E L E N J E, 27. 2. 1980

NA OBISKU V EMAJLIRNICI

PREDSEDNIK REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA KOVINSKO-PREDELOVALNE INDUSTRIJE SLOVENIJE SREČKO MLINARIČ MED DELAVKAMI TOZDA ŠTEDILNIKI

V petek, 22. februarja 1980, so se delavke in delavci oddelka emajlirnice tozda Štedilniki zbrali na svojem zboru delavcev. Pregledali so poročila o poslovanju in potrdili zaključni račun za leto 1979, sprejeli planske usmeritve za leto 1980 in v živahni razpravi postavili več vprašanj. Zboru pa je prisostvoval tudi Srečko Mlinarič, predsednik republiškega odbora sindikata kovinsko-predelovalne industrije Slovenije.

Potem, ko je govoril zbranim emajlirkam in emajlircem in si ogledal proizvodnjo štedilnikov, se tam pogovarjal z delavkami, je tovariš Mlinarič podal izjavo za Informato**r**, v kateri je strnil svoje vtise o obisku, delu in pogojih gospodarjenja v tozdu Štedilniki. Povedal je:

“Smatram, da so bile priprave za javno razpravo o zaključnem računu dokaj dobre, gradivo je bilo v redu pripravljeno, v poljudni tekstovni obliki ga je prikazal vršilec dolžnosti vodje tozda Vinko Herodež. Prav tako je značilno, da je nakazal usmeritve, ki jih predvidevata republiška in zvezna resolucija, torej dogovor o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1980.

Zanimivo je to, da so delavci zelo vsebinsko obravnavali poslovanje za leto 1979 tudi po sindikalnih in samoupravnih skupinah, kjer so razčističevali posamezne probleme v tozdu Štedilniki, ki je v preteklem letu imel velike težave, večje zunaj kot znotraj kolektiva, če primerjam to z drugimi tozdi. Tu je v primerjavi z drugimi neprimerno večji tehnološki in osebni red, vendar je tozd zaradi plafoniranih cen zašel v težave.

Ker je bila opravljena analiza poslovanja v vseh sindikalnih skupinah, je delni zbor delavcev druge izmene oddelka emajlirnice potrdil zaključni račun za leto 1979, pri čemer je seveda tudi sprejel usmeritev za leto 1980 in stabilizacijske ukrepe, kar da je slutiti, da bo v letu 1980 tozd na osnovi sprejete ga plana tudi uspešno gospodaril.

Srečko Mlinarič je najprej prisostvoval zboru delavcev oddelka emajlirnice, nato pa se je med ogledom tozda Štedilniki pogovarjal tudi z Marijo Stropnik.

Lahko rečem, da so delavke in delavci, pretežna večina žensk, z zavzetostjo in skrbnostjo postavili vprašanja, tako znotraj tozda in zahtevali tudi urejevanje odnosov med tozdi in odnosov z delovno skupnostjo. Če primerjam današnje stanje s stanjem pred tremi leti, je korak zanimanja in vestnosti proizvodnega delavca mnogo večji in neprimerljiv.

Proizvodni plan za leto 1980 predvideva 315 tisoč štedilnikov, od tega pa kar 60 tisoč štedilnikov na ventilator. Glede na zmanjševanje materialnih stroškov je po izjavah ta plan zelo določen in ambiciozen. Že po prvem kvartalu naj bi analizirali poslovanje, pri katerem predvidevajo, da bodo z manjšim številom delavcev dosegli večji obseg proizvodnje. Tako bi naj osebni dohodek v poprečju porasel za 22 %. To je velika obveza, zato so sklenili, da bodo v tozdu sproti spremljali proizvodne dosežke in ocenjevali gospodarjenje.

Ocenjujem, da je vloga sindikalne organizacije, skupaj z drugimi družbeno-političnimi organizacijami in vodstvom tozda, dosegla primerno raven. Če je tako, kot je v oddelku emajlirnice, tudi drugod v tozdu, sem prepričan, da sindikat dobiva svojo vlogo in mesto ter da delavci zaupajo v to organizacijo."

UGOTOVITVE IN PRIPOROČILA SINDIKATA

KOORDINACIJSKI ODBOR OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA GORENJE SOZD O SVOBODNI MENJAVI DELA

Delegatski sistem je oblika organiziranosti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi oziroma občanov tako za izvajanje oblasti kakor tudi za upravljanje družbenih zadev na temeljih samoupravljanja ...

Edvard KARDELJ

Člani koordinacijskega odbora osnovnih organizacij sindikata Gorenje SOZD so na izredni seji dne 25. februarja 1980 razpravljali o predlaganih prispevkih za zadovoljevanje skupnih potreb v letu 1980.

Sedaj, ko smo v najširših javnih razpravah v sindikalnih skupinah in zborih delavcev ugotovili in razporedili dohodek, smo lahko opravili tudi analize naših možnosti za zadovoljevanje skupnih in splošnih potreb izven temeljnih organizacij združenega dela, upoštevajoč pri tem dogovor o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1980 in naše stabilizacijske programe v temeljnih organizacijah. Delegati in delegacije samoupravnih interesnih skupnosti (SIS) so prejeli gradivo za skupščine, na katerih se bodo odločevali o prispevkih za svobodno menjavo dela v tem letu. Vendar smo lahko pri strokovni obdelavi gradiva ugotovili, da pregled sredstev samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti v podatkih komiteja za družbene dejavnosti ni enak podatkom v predlogih programov in finančnih načrtov SIS družbenih dejavnosti. Programi zajemajo tudi razne investicije in druga združevanja sredstev, o katerih so člani koordinacijske konference sindikata sprejeli priporočila delegatom in delegacijam, ki zastopajo naše interese v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti.

PROGRAMI STABILIZACIJE IN DRUŽBENA USMERITEV

Delavci temeljnih organizacij in delovnih skupnosti Gorenja že več let zapored skrbno načrtujemo svoje delo, pri tem pa stabilizacijskim prizadevanjem posvečamo posebno pozornost. To se je posebej odrazilo tudi v letošnjem letu, ko smo znova za osebne dohodke in skupno porabo namenili nižjo stopnjo rasti od načrtovane rasti dohodka. Tako je predvideno, da bi dohodek v letu 1980 v primerjavi z letom 1979 bil večji za 22,75 odstotka, osebne dohodke pa bi povečali v masi za 19,50 odstotka. V programih varčevalnih in stabilizacijskih ukrepov smo predvideli tudi, da bi fiksni stroški porastli največ za 15 %, direktni materialni stroški za okrog 10 odstotkov. Pri teh programih je poudarek prav na ukrepih za zmanjševanje materialnih stroškov, za izboljšanje kakovosti dela in gospodarnosti pri delu.

Pri tem sindikat sprejema priporočilo, da se podobno obnašajo tudi izvajalci družbenih dejavnosti, pri čemer pripominja, da je v sprejetih planih za leto 1980 določena rast izločanja iz dohodka za kritje skupnih potreb v višini 16 odstotkov. Po predlaganih prispevnih stopnjah pa bi v letu 1980 izdvajali kar za 17,5 % več kot v letu 1979 in bi to pomenilo, da bi izdvojili sredstev za 1,5 % več kot smo načrtovali in kot je predvideno tudi v dogovoru o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1980 (resolucija). Sprejem in potrditev takšnih prispevnih stopenj zahteva od delavcev temeljnih organizacij, da spremenijo plane, vendar s predpostavko, da se ob povečanju sredstev za skupno porabo nad družbeno dogovorjeno stopnjo izreče občinski svet zveze sindikatov in Izvršni svet Skupščine občine Velenje. Ta prekoračitev bi pomenila v Gorenju (za tozde Gorenje TGO) 5,9 milijona din, torej za ta znesek bi bil obremenjen dohodek tozdvov nad predvideno višino po resoluciji.

Ob tem moramo še enkrat opozoriti na podatke v gradivih, ki se ne ujemajo s podatki komiteja za družbene dejavnosti. Zato je bilo že dogovorjeno, da bodo strokovne službe SIS pripravile nov pregled sredstev in presežkov v letu 1979 ter predlagale usklajene podatke.

O NALOŽBAH IN ZDRUŽEVANJU SREDSTEV

Investicijska vlaganja so predvidena v občinski zdravstveni skupnosti, občinski izobraževalni skupnosti, občinski skupnosti otroškega varstva in občinski skupnosti socialnega skrbstva. Vrednost teh naložb znaša 264 milijonov din (26,4 stare milijarde).

Menimo, da glede na predvideno prepoved uporabe družbenih sredstev in glede na določbe resolucije SRS, kakor tudi določbe samoupravnih sporazumov o temeljnih planov SIS za obdobje 1976 — 1980, znova preverimo naložbe v zdravilišče Topolšičica in glasbeno šolo v Velenju.

Pri glasbeni šoli je po vsej verjetnosti vprašljiva programska naravnost in problematično je tudi financiranje iz sredstev, ki so namenjena za osnovno šolstvo. Ali je znano število razredov, ali je res koristno, ugoditi vsakemu interesu za obvladovanje posameznega glasbila? Zato bi bilo potrebno za glasbeno šolo sprejeti standarde in normative o številu učencev v razredu, o učiteljih in podobno.

Glede investicij v zdravstvu se zaradi predvidenih omejitev predlaga, da bi pričeli z zbranimi sredstvi z izgradnjo prizidka k zdravstvenemu domu v Velenju, za razliko sredstev pa se naj zniža prispevna stopnja. O tem naj o možnih predlogih sklepa skupščina občinske zdravstvene skupnosti.

Kot variantno rešitev glede naložb v zdravstveni skupnosti predlagamo, da se sredstva iz prispevne stopnje ne zbirajo na žiro računa zdravstvene skupnosti, dokler ne bi pričeli z izgradnjo prizidka.

V gradivih za izločanje sredstev iz dohodka se je pojavil tudi predlog, da bi za informativno dejavnost, Nogometni klub Rudar in Ženski rokometni klub Velenje združevali sredstva po stopnji 0,49 %. Takšno združevanje je dopustno samo mo iz sredstev, izločenih v skladu skupne porabe. Iz tega sklada (skupne porabe) financiramo prehrano med delom, letni oddih, jubilejne nagrade ipd., torej bi sprejetje takšnega predloga avtomatično zmanjševalo pravice delavcev do navedenih ugodnosti iz sredstev skupne porabe. Priporočilo sindikata: Predlagamo, da se financiranje informativne dejavnosti (Naš čas, Radio) uredi preko naročnine organizacij združenega dela v breme materialnih stroškov, financiranje NK Rudar in Ženskega rokometnega kluba Velenje pa na osnovi prostovoljnih prispevkov občanov in vgradi v prispevno stopnjo občinske telesno—kulturne skupnosti.

NAŠ KOMENTAR

Iz poročil o zaključnem računu za leto 1979 smo delavci Gorenja že lahko spoznali, kolikšne so bile naše obveznosti za pokritje skupnih potreb v letu 1979. Vseh prispevkov, ki smo jih poravnali samo v velenjskem delu Gorenja TGO, od osnove bruto osebnih dohodkov, je bilo za 195 milijonov dinarjev. Za poravnavo zakonskih obveznosti smo namenili 205 milijonov din (stanovanjski prispevki, komunalni prispevki in podobno). Vendar to še ni končan spisek vseh prispevkov in obveznosti.

Na tak način pa je kljub vsem možnim ukrepom in prizadevanjem v nekaterih naših temeljnih organizacijah združenega dela zmanjkalo sredstev za poslovni sklad, za razširitev materialne osnove dela. Tega se morajo zavedati tudi naši delegati v samoupravnih interesnih skupnostih in vsi družbeni dejavniki. Pogoji gospodarjenja so poostreni in zavedati se je treba tega, da ne moremo iti preko svojih možnosti. Podobno je tudi mnenje koordinacijske konference sindikata, ki zahteva povečanje glede na stabilizacijska prizadevanja, nikakor pa ne povečanja nad družbeno usmeritvijo.

Spodbuda sindikata našim delegacijam je prav gotovo takšna da bodo delegacije v svojih sredinah lažje pridobile svoja mnenja in stališča, s katerimi bodo prišla na skupščine SIS. S tem pa smo zagotovili tudi boljšo povezanost in odgovornost delegacij, s strokovno pomočjo in informacijo pa bodo lažje izrazili voljo in interes delovnih ljudi.

INFORMATOR — List za obveščanje delavcev Gorenja. Izdajatelj: Gorenje, Tovarna gospodinjne opreme, Velenje. Družbeni organ: Izdajateljski svet — predsednik: mag. Jože Zagožen, namestnik predsednika: Srečko Krajnc, člani: Stane Kumer, Tatjana Javornik, Alojz Kolenc, Slavko Pižorn, Anica Oblak, Janez Kos, Angela Delčnjak, Branko Amon, Pavli Strajn, Marija Svetin, Jožica Štukovnik, Franc Magrič, Vinko Srnec, Silva Vivod, Zvone Pečnik, Miroslav Lešnik, Terezija Časl, Dušan Jeriha, Jože Skornšek, Dušanka Založnik, Rastko Lah, Srečko Panič. Ureja: Uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik: Hinko Jerčič, člani: Dušan Pirc, Nevenka Žohar—Mijoč, Srečko Panič, mag. Jože Zagožen, Dušan Jeriha, Anka Melanšek. Izhaja tedensko. Naklada 8000 izvodov. Tisk: Kinegraf TOZD Grafika, Prevalje, 1980. Oproščeno plačila prometnega davka po sklepu 421/1.

O STABILIZACIJSKIH PRIZADEVANJIH

Na 2. seji koordinacijskega odbora sindikata Gorenje SOZD in 3. redni seji predsedstva koordinacijskega sveta ZSM Gorenje SOZD, so delegati obravnavali naloge in aktivnosti pri uresničevanju družbeno—ekonomske politike gospodarske stabilizacije v letošnjem letu.

V uvodnem delu se je Harold Kerner opozoril na izvozno—uvozno bilanco, kar je ena bistvenih nalog stabilizacije. Prav tako je poudaril nujnost zmanjševanja direktnih, režijskih in materialnih stroškov. Med drugim je izpostavil visoke stroške transportnih storitev, stroške energije, omejevanje zaposlovanja v režijskih službah in zmanjšanje angažiranih sredstev za produkcijo. Za pospeševanje izvoza in za zmanjšanje uvoza bo potrebno pregledati in preučiti možnosti in smotrnost naložb v razširjeno reprodukcijo. Na račun stabilizacijskih ukrepov letos ne smemo zmanjševati obsega proizvodnje. Osebnih dohodki v vseh DSSS in Gorenje Interna banka naj tečejo enako kot v proizvodnih TOZD, kar pogojuje produkcijska in organizacijska povezanost.

Delegati so podali poročila o poteku akcije in razprav v zvezi s sprejetjem zaključnih računov v letu 1979. Ugotovili so, da navedene naloge tečejo ob vodenju koordinacijskih odborov v skladu z zakonom o združenem delu. Sprejeli so tudi stališče, da konferenca osnovnih organizacij sindikata Gorenje Promet Servis preuči vzroke in razloge, zakaj TOZD Servis in maloprodaja, TOZD Promet in DSSS niso podali informacije o rezultatih poslovanja v letu 1979.

Koordinacijski svet ZSM SOZD Gorenje je sprejel stališče, da se letos organizira srečanje mladih delavcev v DO Gorenje — Fecro v Slovenj Gradcu. Ob upoštevanju stabilizacijskih prizadevanjih naj bo srečanje v prostih dneh.

Nazadnje so obravnavali naloge glede priprave na konstitutivno sejo koordinacijskega odbora sindikata. Za predsednika odbora je predlagan kandidat Valter Cimperc iz DSSS Gorenje SOZD, za podpredsednika pa Bojan Brunec iz DO Gorenje—Elrad iz Gornje Radgone.

IZHODIŠČA RESOLUCIJE

Resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976 — 1980 v letu 1980 je v vsakdanji rabi upravičeno poimenovana kot resolucija gospodarske stabilizacije, saj takšna usmeritev veje od njene prve do zadnje strani. Pritrditi moramo, da se ne srečujemo prvič s stabilizacijskimi usmeritvami, vendar je ta od prejšnjih precej strožja — tudi zato, ker pri izvajanju stabilizacije v preteklosti nismo bili dovolj strogi.

Iz resolucije povzemamo kot izhodiščne naloge:

- večjo rast izvoza blaga in storitev ob manjši uvozni odvisnosti (ter hitrejšem preudarnem nadomeščanju uvoza),
- izboljšanje strukture proizvodnje in novih naložb z ugodnejšimi plačilno—bilančnimi učinki, večjo učinkovitost naganja v prednostne dejavnosti, večjo povezanost s surovinsko podlago,
- manjšo energetske odvisnosti od uvoza nafte in skrbnejšo usmeritev k domačim energetskim virom,
- proizvodnjo, ki zaposluje več znanja in prinaša večjo kvaliteto,
- izboljšanje lastne akumulacije tozdov in zmanjšanje odvisnosti razširjene reprodukcije od posojil,
- zaježitev neutemeljenih pritiskov na rast osebnih dohodkov in s tem v zvezi na rast sredstev splošne in skupne porabe,
- ublažitev pritiskov na rast cen z vzpostavitev realnejših razmerij med cenami posameznih izdelkov (družbena kontrola cen),
- administrativno urejanje vprašanj na nekaterih ključnih področjih moramo preseči z ustreznim samoupravnim organiziranjem in delovanjem samoupravnih organizmov.

Najpomembnejša naloga je, da s politično aktivnostjo med delavci zagotovimo, da bomo kljub naporom in odpovedovanjem zavestno sprejeli stabilizacijsko usmeritev in se odločno ter brez omahovanj zavzemali za njeno uresničevanje. Sindikat mora poznati razmišljanja in probleme delavcev ter jim pomagati pri razreševanju odprtih vprašanj ob hkratnem zagotavljanju stabilizacijskih usmeritev. K že naštetim resolucijskim nalogam sodi tudi večja vloga delavcev pri uveljavljanju samoupravnih družbeno ekonomskih odnosov (predvsem pri združevanju dela in sredstev, svobodni menjavi dela, delitvi po delu), pri samoupravnem družbenem planiranju, gospodarjenju z družbenimi sredstvi in vplivu na porabo sredstev družbene reprodukcije, razporejanje ustvarjenega in čistega dohodka.

Vsaka samoupravna organizacija in skupnost sta v svoj letošnji plan dolžni vgraditi stabilizacijske ukrepe, jih odgovorno in enakomerno razporediti na vse oblike družbene porabe, enako na vse delovne ljudi in občane.

Za uspešno uresničevanje stabilizacije je potrebna usklajena dejavnost vseh družbenopolitičnih organizacij in družbenih dejavnikov.

Delavci moramo vedeti kakšni so cilji, usmeritve in naloge gospodarske stabilizacije. Vedeti moramo, da se sindikat poleg naštetih nalog zavzema tudi za varčevanje pri stroških za reprezentanco in za službena potovanja, za odgovornejši odnos do nakupa tujih licenc in patentov ter pri sklepanju pogodb s tujimi partnerji, kot tudi za učinkovitejšo usmeri-

tev domačih raziskovalnih in razvojnih projektov k posodobitvi naše tehnologije.

Osnovne organizacije zveze sindikatov so dolžne zagotavljati, da bomo delavci v tozdih mesečno, posebej temeljito pa ob periodičnih obračunih, ocenjevali rezultate svojega gospodarjenja in pravočasno ukrepali proti motnjam ter ravnanju, ki ni v skladu s sprejeto ekonomsko politiko.

Delavci morajo vedeti tudi to, da morajo skupna sredstva za osebne dohodke v tozdih materialne proizvodnje letos naraščati za 25 odstotkov počasneje od rasti dohodka. Tisti, ki so lani neupravičeno pohiteli s povišanjem osebnih dohodkov, pa se bodo morali sprijazniti s tem, da jih bodo "nadomestili" letos. Okrog delitve osebnih dohodkov je predvidenih še nekaj odstopanj od navedenega odstotka glede na posebne okoliščine pri pridobivanju dohodka. Sredstva za osebne dohodke delavcev v nematerialni proizvodnji se bodo oblikovala glede na gibanje osebnih dohodkov delavcev gospodarskih organizacij združenega dela, njihova masa pa ne sme biti nad 16 odstotki sredstev za osebne dohodke v nematerialni proizvodnji v letu 1979. Predvidenih je še vrsta omejitev, med njimi tudi ta, da poraba sredstev skupne porabe ne sme preseči lanske za več kot 15 odstotkov. Posamezna izplačila iz sredstev skupne porabe naj se povečujejo mnogo počasneje, ali ostanejo na ravni lanskega tričetrtletja, le regres za prehrano med delom naj znaša 8 odstotkov od povprečnega osebnega dohodka v lanskem tričetrtletju.

Brez odrekanja očitno ne bo šlo, vendar se moramo boriti predvsem za boljše produktivnost, za boljše gospodarjenje. O vsem tem pa mora delavec povedati svojo besedo, delavec je v središču vsega dogajanja. Tudi preteklo leto nam ni bilo lahko, vendar je realni osebni dohodek narastel za 4 odstotke. Napovedi za to leto so bolj črnooglede; govorijo, da bo realni osebni dohodek za 5 odstotkov manjši — storiti moramo vse, da bi bili pri tem odstotku "pod planom".

Razpravljalci so še opozorili, da mora priti resolucija ne le do 750 tisoč zaposlenih, ampak do vseh prebivalcev Slovenije. Ustrezneje bomo morali načrtovati delovni čas. Pred sprejetjem republiškega dogovora o cenah naj jih v občinah ne bi povečevali! Vsaka organizacija združenega dela naj bi pripravila svoj program na področju cen. Pri zagotavljanju discipline so ukrepi premalo, to vprašanje je treba urediti tudi sistemsko. Osnovne organizacije sindikata ne smejo obstati pri seznanjanju delavcev, morajo jim dati besedo in poskrbeti, da ta pride na pravo mesto. Tudi osnovne organizacije zveze sindikatov morajo sprejeti svoje operativne programe za izvajanje stabilizacije, vplivati pa morajo tudi na materialno stimulacijo boljšega dela.

